

ПОРТОКАЛОВАТА ДЕВИЦА

Превод от неизвестен език: Емилия Стаматова, 1995

chitanka.info

Живял едно време един падишах, който си нямал деца. Един ден той дал обет, че ако му се роди син, всяка година ще раздава на народа пълно езеро с мед и масло. Бог дарил падишаха със син и той всяка година раздавал обещаното на бедняците. Синът на падишаха навършил дваисет години и бащата, както и предишните години, приготвил пълно езеро с мед и масло. Дошли бедняците, напълнили си съдовете и си отишли. Най-накрая дошла една старица и рекла на сина на падишаха:

— Аз също искам масло и мед.

— Бабке — отвърнал ѝ той, — маслото и медът се свършиха.

— Е, ако сте изяли цялото масло и целия мед — казала старицата, — значи е време да се влюбиш в Портокаловата девица.

Щом изрекла това, синът на падишаха, който дори не бил зърнал девойката, нито пък бил чувал за нея, веднага се влюбил тъй силно, сякаш имал не едно, а сто сърца. Усамотил се той в стая, зад седем врати, доброволно се затворил. В онези времена било прието: ако момъкът се влюби, той се заключвал в стая зад седем врати със седем ключалки. Така след няколко часа падишахът и жена му разбрали, че синът им се е влюбил. Те изпратили при него прислужница, която да го разпита в кого се е влюбил, за да могат да го сгодят за девойката. Прислужницата запитала сина на падишаха:

— В кого си се влюбил? Падишахът иска да те сгоди за девойката.

— Влюбих се в Портокаловата девица, за която ми разказа старицата.

На часа намерили старицата и падишахът почнал да я разпитва:

— Чия дъщеря е Портокаловата девица? Кой са ѝ родителите?

— Портокаловата девица е дъщерята на владетеля на перите — крилатите двойки, които покровителстват хората и ги пазят от демони. Тя се намира на едно дърво във вид на вълшебен портокал. Но не всеки може да откъсне плод от него. Аз имам седем братя-демони. Синът на падишаха трябва да иде при тях и да ги попита как да откъсне вълшебния портокал.

Макар че падишахът в душата си бил против, наредил да натоварят на един кон дисаги със злато и скъпоценни камъни, синът му яхнал коня и тръгнал. Вървял, вървял и най-накрая стигнал до един старец, който всъщност бил полудемон, получовек.

— Накъде си тръгнал? — попитал старецът. — Откажи се от своите намерения, защото от този път няма връщане.

Синът на падишаха му дал шепа злато и скъпоценни камъни, а после рекъл:

— Ти само ми покажи пътя, а останалото е моя работа.

— Тогава върви при моя брат — отвърнал старецът, — и го попитай.

Синът на падишаха отново яхнал коня си и потеглил. Вървял, вървял и накрая стигнал до втория старец. Той също бил полудемон, получовек, брат на първия старец. Той едва изслушал вестите от брат си и казал:

— Синко, по-добре се откажи от тази мисъл. Няма връщане от този път.

Шахзаде му дал шепа злато и скъпоценни камъни и рекъл:

— Ти само ми подскази как да постъпя, а останалото си е моя работа.

Вторият старец отвърнал:

— Върви и попитай моя по-голям брат.

Така синът на падишаха се срещнал с шестимата братя, но не се вслушал в тяхното придумване. Най-после стигнал при седмия брат. И той започнал да го уговаря да се откаже от намеренията си. Когато седмият старец се убедил, че момъкът не иска да се вслуша в съветите му, казал:

— Щом си решил да идеш, слушай ме внимателно. На едно място расте дърво, чийто плодове са портокали, лимони и мандарини. Седем демона пазят дървото. Те са толкова огромни, че едното им ухо служи за постеля, а другото за завивка. Ти трябва да приготвиш седем меха от бича кожа, пълни със сироп, и седем меха с вар. Под дървото тече река, храната за демоните стига до тях по нея. Пусни по течението седемте меха със сироп и седемте меха с вар, така че течението да ги отнесе при демоните. Те ще измъкнат меховете и ще ги изядат. Когато се нахранят, ще легнат да поспят. Ти от по-рано си приготви един дървен прът и се скрий в дупката на няколко крачки от дървото и брули с него портокали. Но внимавай, в никакъв случай да не откъснеш плод с ръка!

Синът на падишаха изпълнил всички заръки на стареца, скрил се в дупката и с дървения прът смъкнал един портокал. Останалите

портокали веднага завикали:

— Олеле-ле, откъсна го! Ох, отнесе го!

Един от демоните вдигнал глава и попитал:

— Кой го е откъснал? Кой го е отнесъл?

Портокалите отвърнали:

— Дървеният прът го откъсна. Дървеният прът го отнесе.

— Спете спокойно, прътът не може да откъсне и да отнесе плод — отговорил им демонът.

След известно време шахзаде откъснал втори портокал и всички портокали в миг завикали:

— Олеле-ле откъсна го! Ох, отнесе го!

Един от демоните вдигнал глава и попитал:

— Кой го е откъснал? Кой го е отнесъл?

— Дървеният прът го откъсна. Той го отнесе — отвърщат те.

А демонът им говори:

— Спете. Дървеният прът не може нито да откъсне, нито да отнесе портокал.

Тогава синът на падишаха смъкнал още един портокал — общо станали три — и доволен тръгнал към родния си град. По пътя извадил единия портокал от джоба си. Обелил кората му и изведнъж пред него застанала прекрасна девица!

— Вода! — рекла тя.

— Тук е пустиня — отвърнал шахзаде, — няма и помен от вода.

— Хляб! — помолила девицата, а шахзаде отново отвърща:

— Тук няма хляб.

— Тогава сбогом — рекла девицата и изчезнала.

Синът на падишаха нямал търпение, взел втория портокал, обелил с нож кората му и пред него отново се появила красива девойка, по-прелестна от първата, но облечена в черно.

— Вода! — помолила девойката. — Хляб...

— Тук е пустиня, девице, не може да се намери нито хляб, нито вода — казал синът на падишаха. — А ти защо си облечена в черно?

Тя отвърнала:

— Ти уби сестра ми. И мен ще убиеш. Внимавай, не убивай третата ни сестра. Обели кората на портокала на такова място, където ще има и хляб, и вода. Когато излезем от нашата черупка, на нас, както и на хората, ни се яде и пие. Сбогом.

Шахзаде се натъжил силно заради своята привързаност, но и се зарадвал, че му останал един портокал.

Вървял той, вървял и най-сетне пристигнал в едно село и се отправил към извора. Завързал коня за дървото, измъкнал от джоба си нож и портокала и срязал част от кората му.

Пред него застанала девица красива като слънце, два пъти по-прелестна от другите две. Тя помолила:

— Вода!

Шахзаде ѝ дал вода. А тя поискала:

— Хляб!

Шахзаде ѝ дал хляб. Видял, че девойката се зарадвала, сложил я на гърба на коня си и забързал към родния си град.

Когато наближили, той ѝ казал:

— Не ни прилича да влезем незабелязано в града. Качи се на тази върба, а аз ще ида в града, ще доведе музиканти и тогава ще те взема.

Портокаловата девица се качила на дървото, а синът на падишаха отишъл в града.

Но щом той тръгнал, под дървото спрял цигански табор, разпънали шатри. Сред циганките имало една слугиня, черна, та чак грозна. Тя отишла на ручея да измие съдовете. А във водата се отразявал ликът на Портокаловата девица. Щом слугинята видяла образа ѝ, решила, че това е собственото ѝ отражение и възкликнала:

— Аз съм толкова красива, а да върша такава черна работа?!

Тя захвърлила съдовете в ручея и се върнала в шатрата.

— Къде са съдовете? — попитала стопанката.

— Захвърлих ги в ручея.

— Защо?

— При такава красота не ми подхожда да бъда слугиня.

— Явно си си загубила огледалото! — рекла стопанката. — Махни се оттук и донеси две кофи вода.

Слугинята отишла на ручея и отново видяла отражението, решила, че е нейното, хвърлила кофите в ручея и се върнала в шатрата. Стопанката отново я сгълчала, набила я и ѝ наредила:

— Върви и изкъпи детето в ручея и по-бързо се връщай.

Слугинята отишла с голямо нежелание, отново видяла във водата Портокаловата девица, решила, че е сама, хванал едното краче на

детето с едната си ръка, другото — с другата и тъкмо понечила да го разкъса на две, когато Портокаловата девица извикала от дървото:

— Ей, циганко! Това е моето отражение, а не твоето. Пусни детето!

Слугинята погледнала нагоре и ѝ се сторило, че луната е дошла и е седнала на дървото. Помислила си: „Ще те науча аз тебе!“

Измила ръцете и лицето на детето, върнала го на майка му, взела нож, скрила го под роклята си, отишла при дървото и казала:

— Господарке, моля те, разреши ми да се кача при теб и да ти стана слугиня.

— Не ѝ разрешавай, господарке! — в един глас завикали всички листа на дървото.

Но Портокаловата девица си помислила: „Тази слугиня, горката, силно страда от своята участ, жал ми е за нея. Нека се качи на дървото! Какво може да ми се случи?“

Тя пуснала надолу косите си и рекла на слугинята:

— Качвай се горе.

Слугинята се хванала за косите, качила се на дървото и помолила Портокаловата девица да ѝ разкаже за себе си. Тя ѝ разказала всичко и завършила:

— Шахзаде отиде за музиканти, за да ме въведе с почести в града.

Тъй като не била спала вече цял ден и цяла нощ, щом свършила разказа си, заспала. Слугинята сложила главата ѝ на коленете си и докато Портокаловата девица спяла, ѝ отрязала главата. Хвърлила тялото и главата в реката. Само една капка кръв от девойката паднала под дървото. И в миг от нея израснал розов храст. После слугинята чула музиката и се зарадвала, че ще може да се представи за Портокаловата девица. Музикантите и танцьорите се приближавали, а на чело на шествието вървели падишахът с жена си и самият шахзаде. Щом погледнал към дървото, синът на падишаха се зарадвал и казал на родителите си:

— Ще видите каква е хубавица!

И той започнал да хвали очите, косата, устните на Портокаловата девица. Накрая стигнал до дървото и се качил на върха. Видял слугинята и се вцепенил, после попитал:

— Ти ли си Портокаловата девица?

— А ти да не се съмняваш? — отвърнала му тя.
— Защо си толкова черна?
— Почернях от слънцето.
— Устните ти защо са толкова големи?
— Защото от тъга непрекъснато си говорех сама.
— А защо са ти толкова изпъкнали очите?
— Защото не спрях да плача, докато те чаках.
— А защо косите ти са толкова къдрави?
— Врабчетата с крачетата си ми разрошиха косата.

Натъжил се шахзаде, свалил слугинята от дървото, а падишахът и жена му като видели грозната циганка се вцепенили — сякаш някой ги ударил с нож, без да пролее една капка кръв!... Но никой от тях не се издал и не казал нито дума.

Когато се надали да вървят, розовият храст, израснал от капката кръв, сам се хвърлил в прегръдката на шахзаде. Синът на падишаха се поободрил малко, но докато вървели към къщи, той не поглеждал слугинята, по-точно циганката, а все поглеждал розовия храст. Вървели те, хората ликували. Заклали в тяхна чест бикове, овни и камили, но падишахът, жена му и шахзаде не преставали да се чумерят.

Щом останал за миг сам, синът на падишаха засадил розовия храст в градината. Въобще не му се искало да се ожени за циганката. Но слухът за нея вече бил плъзнал и за да не опетни бащината си чест, той не трябвало да се откаже.

Седем дни и нощи горели огньове по целия град. Всички празнували и шахзаде се оженил за циганката, която всички смятали за Портокаловата девица. Но оттогава, където и да отидел синът на падишаха, навсякъде го следвала сянката на розовия храст, който той посадил в градината на двореца. Всички в града чули за това, шахзаде бил много радостен. Само жена му, циганката, не била довольна.

Изминали няколко месеца и циганката, вече жена на шахзаде, разбрала, че след известно време ще стане майка. Зарадвала се и разказала на всеки. Помолила падишаха да нареди да направят люлка за бъдещото дете. Синът на падишаха не бил в двореца и тя казала на баща му:

— Люлката трябва да се направи от розовия храст, който расте в градината на двореца.

И на падишаха, и на жена му не им се искало да лишат сина си от неговата сянка. Но по нареждане на невестата дърводелецът отсякъл до корен розовия храст. В този миг розовата сянка над главата на шахзаде изчезнала. Той веднага разбрал какво се е случило и хукнал към двореца, но било вече късно: дърводелецът вече привършвал работата си. Синът на падишаха видял само, че една старица-перачка събира треските и си говори:

— Ще ги взема за печката!

Старицата се прибрала, изсипала треските на купчина.

Оттогава щом отидела в двореца да пере и се върнела, намирала цялата къщна работа свършена: подът изметен, обядът готов, чаят кипи. Тя си помислила, че съседката ѝ помага. Но после се досетила, че съседката ѝ няма пръст в това. И решила: „Явно има някаква тайна тук. Трябва да разбера кой се грижи за мен“.

Една сутрин се престорила, че е болна, легнала в леглото си, и си порязала лекичко пръста, посипала го със сол, така че да не заспи. И изведнъж — що да види: от купчината с дърва слязла девица, красива като луната, взела метлата и помела двора, наредила всичко, подредила стаята и отишла за вода. Свършила цялата къщна работа и понечила отново да се скрие между дървата, но старицата я хванала отзад за роклята. Девојката я замолила:

— Пусни ме, моля те, пусни ме! Остави ме да умра от мъка.

— Кълна се, че нищо лошо няма да ти сторя — казала старицата.

— Разкажи ми историята си, стани ми дъщеря, а аз на тебе майка.

Девојката се съгласила. Ясно е, че това била Портокаловата девица. Когато циганката ѝ отрязала главата, на земята паднала капка кръв. От нея израснал розовият храст, а в него била самата девојката. Когато дърводелецът отсякъл розовия храст, девојката се оказала в треските, които старицата отнесла със себе си. А сега вече Девицата си възвърнала истинския лик. Старицата не могла да се нарадва, че е станала майка на такава хубавица.

А сега да видим какво се случило по-нататък.

Някаква странна болест поразила конете на падишаха и той наредил:

— Дайте ги на жителите на града да се грижат за тях. А когато конете оздравеят, ги приберете.

Така разделили конете между жителите на столицата. Девойката помолила старицата:

— Майчице, помоли и на теб да дадат един кон. Аз ще се грижа за него.

— Какво говориш, дъще? — удивила се старицата. — Къде ще го държим? А и няма с какво да го храним.

Но дъщерята я молила толкова много, че старицата довела един полусляп, хърбав кон. Девойката подсвирнала и на часа от земята израснала конюшня с ясли. Още веднъж свирнала — появили се ечемик и сено. Всеки ден тя започнала да пои коня, да го храни, да му слага прясна слама.

Минала зимата и слугите на падишаха започнала да събират конете. Но се оказало, че всичките са умрели. Тогава шахзаде възкликнал:

— Нали дадохме един полусляп кон на старата перачка. Ще ида да видя какво е станало с него.

— Конете се умрели при онези, които имат конюшня и храна — възразил падишахът, — а старицата няма нищо.

Мислел, че нейният кон е умрял още в първите дни. Шахзаде отвърнал:

— Аз ще ида, ей тук на две крачки е, може конят и да е преживял.

И отишъл в дома на старицата. Тя го посрещнала мило, а той я попитал:

— Жив ли е конят, който ти дадохме?

— Че е жив, жив е — отвърнал старицата, — само че ти няма да можеш да му сложиш юздата.

Опитал се шахзаде да му сложи юздата, но не могъл.

Той просто не вярвал на очите си: това не било кон, не кранта, а просто вихър — хапел, лягал и никого не пускал до себе си.

Дъщерята на старицата не искала да излезе при сина на падишаха, но тъй като конят съвсем се разлудувал, трябвало да го успокои. Щом шахзаде видял дъщерята на старицата, сърцето му трепнало: „Колко прилича на моята Портокалова девица!“

През цялото време докато бил в дома на старицата, синът на падишаха не свалял поглед от девойката. Тя се приближила до коня, погалила го по гривата, хванала юздата, дала я на шахзаде и рекла:

— Сядай!

Когато конят бил готов да потегли, тя отново го погалила по гривата и казала:

— Върви! Ти си още по-неверен и от твоя конник!

А шахзаде в същото време си мислел само за девойката.

Минали няколко дни и жената на сина на падишаха родила син. Само как се зарадвала! А падишахът и синът му се огорчили — защото това означавало, че невестата ще заема видно място в тяхното семейство.

Изминали десет дни от раждането на детето. А тогава съществувал следният обичай: когато синът навърши десет дни, в къщи се събират девойки, които танцуват и пеят. А на една от тях заръчват да разкаже приказка. Поканили всички моми от града: елате, искаме люлката на детето с бисери да украсите!

Поканили дъщерята на везира, на предводителя на войската — с една дума всички знатни девици. А шахзаде добавил:

— Поканете и дъщерята на старата перачка.

Жена му го прекъснала и възкликнала:

— Не искам в моя дом да идва дъщерята на някаква си перачка.

Но шахзаде все пак поканил девойката.

Събрали се момичетата, хапнали си и си пийнали. И ето че дошло време, едно от тях да разкаже приказка. Те започнали да се споглеждат, но от съседната стая шахзаде викнал:

— Искане ми се дъщерята на перачката да ни разкаже приказка.

— Готова съм, но при условие, че няма никой да ме прекъсва по време на разказа и никой няма да влиза и излиза.

Всички се съгласили и дъщерята на старата перачка заразказвала. А приказката ѝ била такава:

— Живял едно време един падишах — започнала девойката, — той дал обет, че ако бог му изпрати син, всяка година ще раздава на бедните пълно езеро с масло и мед.

Щом падишахът, жена му и шахзаде чули началото, им се приискало да узнаят края. Така девойката разказала цялата история на Портокаловата девица с всички подробности. Разказва и сама ту се смее, ту плаче. Като заплаче — от очите ѝ се сипят бисери, а като се засмее — от устата ѝ падат рози. А жената на шахзаде, циганката, вече разбрала накъде върви приказката, оципала детето и казала:

— Господарю, наредете да спре разказа, детето плаче!

Но от съседната стая падишахът и шахзаде завикали:

— Не, момиче! Разказвай до края.

И дъщерята на старата перачка, Портокаловата девица, продължила да разказва:

— Аз самата не съм била там, само съм чувала приказката, сега нижа бисер до бисер, и цялата истина ще ви кажа...

И към люлката нанизали поредния бисер. Така разказвала, разказвала Портокаловата девица, докато стигнала края:

— Детето на циганката навършило десет дни. Поканили всички моми, сред тях и дъщерята на старата перачка, тоест Портокаловата девица. Тя разказала на празненството цялата история. Всеки път щом заплачела, от очите ѝ се сипели бисери. А когато се засмеела, от устата ѝ падали рози.

Свършила, всички мълчали, нито дума не могли да изрекат, тогава тя извикала:

— Край на приказката!

Но падишахът възразил:

— Не, не е още краят.

И той наредил на всички жители от града да донесат в двореца дърва. Когато се събрали достатъчно, той наредил да запалят огън и да хвърлят там циганката с детето. Тя почнала да ридае и да моли за пощада. И Портокаловата девица се застъпила за нея, помолила да ги пуснат, да ги изгонят от града. Падишахът ги помилвал и ги изгонил от града. После седем дни и нощи празнували сватбата на шахзаде с Портокаловата девица.

Дано и вашите желания се изпълнят, както се изпълнили желанията на Портокаловата девица.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.